

İşaya Üşür'e: Beş Bin Yıllık Bir Hayat Sona Erer mi?

“hayat her zaman cömert davranmaz bize,
tersine çoğu kez zalimdir.
her zaman aynı fırsatları sunmaz,
toyluk zamanlarını ödetir.
hoyratça kullandığımız arkadaşlıkların,
eskitmeden yıprattığımız dostlukların,
savurganca harcadığımız aşkların hazin hatırasıyla
yapayalnız kalırsız bir gün
bir akşamüstü yanımızda kimse olmaz,
ya da olanlar olması gerekenler değildir.”

Murathan Mungan

İşaya Üşür'e Mektup...

Seninle en son Şubat ayının son pazar günü görüştük. Önce kahvaltı yaptık, sonra Dr. Sezai'yi evinden alıp Gölbaşı'ya “demlenmeye” gittik. Senin hep söylediğin gibi “Biz aslında rakı içmez, demlenirdik.” Erken kalktık, önce Sezai'yi eve bıraktık ve sonra Dikmen'in sonundaki Adana Sofrası'nda yeniden demlenmeye koyulduk. Ben Rize'ye gidiyordum, araya zaman gireceği için hemen ayrılmak istemedik. Ülkenin hali, Türkiye solu, benim yeni evlilik durumum, yakınımızda duran ama bize uzak olan insanlar, senin Mülkiye anıların masamızdaydı. Rakımız bitti, demimiz yetmedi; altın serisinden bir yirmilik söyledik. “Yok”

denince, sonradan Urfalı olduğunu öğrendiğimiz o delikanlıyı yakındaki bakkala altın serisi rakı almaya yolladık. Delikanlı rakıyı masamıza getirip “Abi çok mu fark ediyor?” diye sorduğunda, “Hesabı sen yazacaksın, göreceğiz” demiştin, çok gülmüştük.

Doğrusunu istersen seni uzunca süredir hiç iyi görmüyordum. Sanki her şeyi bırakmış gibiydin. Kimi zaman her zaman gittiğimiz yerleri unutuyordun. O eski hırs ve arzuyla dünyayı, ülkeyi de izlemez olmuştun. Yeni çıkan kitaplara karşı tutkun olmasa Mülkiyeliler’e dahi gitmek istemiyordun. Birisi seni zorlamalıydı.

Yok, bu durumu yalnızca ben gözlemliyordum. Korkut Hoca’nın, senin ve benim ara sıra yan yana gelişlerimizi hatırlar mısın? Hoca da bu vaziyeti gözlemliyor ve sana her seferinde “İşaya mutlaka yazmalısın, bu senin sorumluluğun; önce iktisadi düşünce tarihi üzerine yaz ama anılarını da yazmalısın mutlaka” diye görev yüklüyor, seni hayata çağırıyordu. Reddetmiyordun. Kaybolan ders notların için yakınlarına olan kırgınlığını bizimle paylaştığını unutmuyorum. Yazmıyor, yazamıyordun. Çok yorgun ve isteksizdin. Sanki kendini dostlarına anlatırken gururla bahsettiğin o beş bin yıllık kültürün yükünü taşıyor gibiydin. Suskunluğa dönüşmüştü o hep karşı duran, huysuz gücün. İşte buydu beni korkutan.

Rize’ye gittikten sonra arada her zaman yaptığımız gibi telefonla konuşuyorduk. Sen her seferinde “Neredesin?” diye soruyor ve bense üzülerek “Abi Rize’deyim” diye yanıtlıyordum. Son konuşmalarımızda hayatımıza bir de şu malum virüs girdi. “Abi ara sıra dışarı çıkıyorsun değil mi?” diye seni uyardığımda, sen “Yahu ne mümkün, polis enseleyip eve getiriyor” diye gülüyordun, gülüyorduk. En son, sen bizi terk etmeden üç gün önceydi, yine telefonla konuştuk ve döndüğümde sana bir bilgisayar almak üzere anlaştık. Ben sana bilgisayar kullanmayı bildiğim kadarıyla öğretecektim ve sen de yazdıklarını derlemeye başlayacaktın. Sözleştik.

Haberi kahvaltıya oturduğumuzda duydum. Nasıl anlatabilirim ki! Sen neler hissettiğimi biliyorsun, gereksizdir tarifi. En kötüsü sana ulaşamamak oldu. Oysa bana defalarca “Bir gün vakit geldiğinde, beni annemin yanına götür” derdin, kızardım sana. Seninle annenin mezarına ziyarete gitmiştik, şimdi oradasın. Aklımadasın, nasıl unutturum ki... Işıklar içinde yat sevgili dostum, hocam İşaya.

İşaya Üşür İçin: Ben İki Kere Zenciyim, Süryani’yim, Sosyalistim...

Mülkiye’de bir hoca arkadaşım “Biz ‘bamy’a’ gibiyiz, seven sever bizi, sevmeyense sevmez” demişti. Daha önce duymamıştım ve çok sevmişim bu benzetmeyi. Hak vermişim ona ama bamyayı önceleri hiç sevmediğimi daha sonra çok sevdiğimi de eklemiştim. İşaya’ya da bu benzetmeden bahsettiğimi hatırlıyorum. Gülüşmüş, onaylamıştık. İşaya Üşür de bamyaya gibi olanlardandı; yakınlaşılması, tanınması zor olanlardan. Ben çok tanınan İşaya’nın az sayıda

onu iyi tanıyan dostlarından biri oldum. Doğrusunu isterseniz bu zor insanı çok da sevdim. Neredeyse çeyrek yüzyıla yaklaşan bir dostluk bıraktık arkamızda. Ben, Halil Zeybek, Sezai Berber ve bir dönem Ahmet Öncü o kadar çok şey yaşadık ki şimdi hafızamda seçici olmak çok zor geliyor bana. Ama zaten geride kalan bir hayatın bütünü yazılabilir mi? Bunu unutmuyarak İşaya ile belleğime kazınan kimi anılarımızı, onun kimi özelliklerini sizlerle paylaşıyorum. Bu ülke nev-i şahsına münhasır birini yitirdi, bunu biliyorum. Ben çok arayacağım ve çok özleyeceğim, bunu da biliyorum.

Hemen peşinen şunu belirtmeliyim, evet İşaya bu ülkede iki kere zenciydi. Süryani'ydi ve sosyalistti. İkisine de bağlıydı. İlki doğuştan kazandığı kültürel özelliği idi. İtikat olarak değil ama kültürel ve tarihsel bir bilinçle Süryani olmayı gururla sahiplendi. Bu konuda çok az kişiyle konuştuğumu biliyorum. Bu ülkede azınlıklar konusu her gündeme geldiğinde ve "Hocam bu konuda bir şeyler söylemelisin" dediğimde, bana azınlık kavramsallaştırmasının ne kadar haksız ve ne kadar yetersiz olduğunu anlatır ve "Şu topraklara bak, her yerde bu insanların izini göreceksin" derdi. Bu konudaki suskunluğu belki de yüzlerce yıl acı çekmiş bir topluluğun üyesi olmasından, kendi tarihinde bile bizzat tanık olduğu ayrımcılık ve baskılardan kaynaklanıyordu. Çok değil bir kuşak öncesi ailesinin yaşadıklarını anlattığında dahi bu kimliğin aslında nasıl bir varoluşsal tehdidi taşıdığını kolayca anlayabiliyordunuz. İşaya'nın Süryaniliğine ilişkin ketumluğunda bu acıların karanlık bir kutuda hapsedilmesinin izleri vardı. Bu konuda ailesi için bahsettiği ketumluk ona da sirayet etmişti. Konuşmazdı.

Evet, kimliğine her zaman sahip çıkardı. Öğrencileri Mesut Sert ve Ahmet Arif Eren'in İşaya için derledikleri *Ekonomi Politik: Zarif Mezar Taşları* kitabında onunla yapılan söyleşiyi, söyleşide anne dedesi Petrus Efendi'nin İşaya'ya söylediklerini okuduğumda bunu şimdi daha iyi anlıyorum: "(...) sakın ola ki kimliğinizi inkâr edesiniz (...) Dostumuz düşmanımız bizi olduğumuz gibi tanışınlar, seveceklerse sevsinler, nefret edeceklerse etsinler."

İşaya'nın çok üzüldüğü şeylerden biri de Süryaniceyle olan bağının hırpalanmış, kopmuş olmasıydı. "Çocukken daha iyiydim, sonra yetkin insanlarla bağım kesildi, zaten bu ülkede o kadar az ki" der ve eklerdi "okuryazarlıktan söz etmiyorum ha (...) onu şimdilerde yapmaya çalışıyorlar, bu dil o kadar zengin, o kadar çok kavram, sembol yüklü ki (...)"

*İstanbul Süryani Ortodoks Metropolitliği Haber ve Kültür Dergisi'*nde İşaya ile yapılan bir söyleşiden ("Ankara'dan Bir Süryani Bilim Adamı, Prof. Dr. İşaya Üşür") öğrendim. Elâzığ'a Rahip Cebrail Allaf papaz olarak gönderiliyor ve on kadar çocuğa Süryanice okuma yazma öğretmeye çalışıyor, İşaya da onlardan biri. Biri ama ekliyor: "Fakat o dönemde, derslerden sonra da biz ikimiz beraber çalışırdık. Şu an ismini hatırlamadığım bir kitabı Türkçe'ye çevirmeye başlamıştı.

O, kabaca Türkçe'sini bana söyler, daha güzel bir Türkçe ile benim ifade ederek yazmamı beklerdi. Yazdıklarımı ona okurdum. Bazen beğenirdi. Bazen kelimeleri değiştirdi. (...) İşte o çalışma sürecinde – ki maalesef fazla uzun sürmedi-sohbetlerde, tarihte ve şimdi okumuş insanların ne kadar önemli olduklarını anlatırdı...” Yani İşaya diğer çocuklardan farklı, hocasıyla rahlesinde yan yana; Süryanice için bana söylediklerini daha o yıllarında tatmış, anlamış... Hatırlıyorum bu papazla olan bağından bana bir kez söz etmiş ve “Ben ondan hocalık, titizlik ve sabrı öğrendim” demişti. Kim bilir, İşaya'nın “rahle” diye tarif ettiği hocalığında Rahip Cebrail'in rolü belki de çok büyük olmuştu.

İşaya'nın zamana ve tarihe olan ilgisinde bu kimliğinin önemlice bir payı olduğunu hep düşünmüşümdür. Aynı söyleşide İşaya anlatıyor: “Daha önce akademik kariyer yapmaya yönelişimde etkili olan insanlardan bahsetmiştim. Belki bir parça o dönemin özelliklerinden bahsetmem yararlı olabilir. Benim orta- lise ve üniversite dönemim (lisans ve doktora dâhil) 1961 Anayasası'nın getirdiği ortamda ve dünya ekonomisinin de kabaca 1970'lerin başına kadar genişleme dönemi yaşadığı bir ortamdı. Dünyada ve Türkiye'de sosyal refah devletine ve Sol'a karşı bir açılım ve sempati mevcuttu. Bireysel, fakat özellikle kolektif özgürlükler yönünde geniş kitleler özelinde bir özlem, hatta baskılar var idi. Toplumsal bilimler en azından hızla gelişiyor görünüyordu. Toplumdaki rahatsızlıkları, eşitsizlikleri, adaletsizlikleri ortadan kaldırmaya yönelik reçeteler sunuyordu. Kabaca; özgürlükler ortamı az da olsa iyiydi ve bilim kendi başına bir değer idi. Böyle bir ortamda benim gibi birinin arkasında binlerce yıllık bilgi, gelenek ve kavrayışı olan birinin bilime yönelmesinde şaşılacak bir şey olmasa gerek.”

Onun uzunca süre sürdürdüğü “Doğu-Batı” isimli ve inanılmaz zengin içerikli dersinin kurgusunda da bu kültürün ona yüklediği tarih bilincinin çok etkileri vardı. Bir kez bu konuda uzunca konuşmuştu ve İşaya bunun aslında çok derin kökleri olduğunu bana keyiflice anlatmıştı. İşaya (Harran) Edessa Okulu ve bu okulun Antik Yunan'la olan bağları, okulu kuran Süryaniler, Yunancadan yapılan çeviriler, erken felsefe geleneği üzerine uzun uzun konuşmuştu. Evet o Edessa Okulu'nun yaşayan bir üyesiydi. Batı'nın aydınlanma fikrini Doğu'nun tefekkürüyle birleştiren, üstüne Marx'ın tarih bilincini koyabilen özel bir aydın.

İşaya'nın bu ülkedeki ve özellikle akademideki ikinci zenciliği sosyalist, Marksist bir aydın oluşundan gelir. Bunları her gün, her ortamda tekrarlamasa da İşaya gönülden bir sosyalist ve Marksist bir aydıydı. Bu özelliğini Süryaniliği gibi doğuştan değil, bilinçle sonradan kazanmıştı. Genç ve orta yaş İşaya'nın hayatını biraz didikleyenler İşaya'nın Türkiyeli bir sosyalist aydın olarak ne çok örgütlenmede katkı yaptığını görecektir. Gençlik yıllarında Dev-Yol'a olan gönülden bağlı, Dev-Yol dergisinin çıkışında İşaya'nın katkılarını, kim, ne kadar hatırlayacak, doğrusu bilemiyorum; ama ben çok yakınlarından dinledim, biliyorum. 12 Eylül'ün o zor günlerinin içinde az sayıda sol aydınla sürdürdüğü dergi çıkarma çabaları (başta

11. *Tez ve Mürekkep* gibi) unutulur mu? Ya TAKSAV (Toplumsal Araştırmalar Kültür ve Sanat İçin Vakıf) gibi, Tarih Vakfı gibi yapılardaki katkıları? Orta yaşlarındaki İşaya da bu çabalarını hep sürdürdü. Türk Sosyal Bilimler Derneği, BSB (Bağımsız Sosyal Bilimciler) gibi yapılanmalardaki öncü rolünü hiç terk etmedi. Şimdilerde bu yapıları bir tür “mülkiyete” dönüştüren “kimilerine” çok kızsada da hiç uzak durmadı. Bu konularda çok konuştuk. “Edeph yahu” der, geçerdi...

İşaya'nın gidişinin ardından yayınlanan Ragıp Zarakolu ve Feyyaz Kerimo'ya ait iki yazıdan, kapalı kutu olan dostum hakkında, bildiklerimi besleyen yeni şeyler öğrendim. İsteyen bu yazılara kolayca internet ortamında erişebilir. Ben Kerimo'nun İşaya'nın çocukluğuna, gençliğine uzanan öyküsünden şu paylaşımlarını aktarmak istiyorum: “İşaya Üşür, bizim İşaya Ağabeyimiz, 1949 yılında Elazığ'da doğdu. Annesi Markarit Teyze ve babası Nişan Efendi'nin güzel evlatlarının en küçüğüdür. Bir ablası ve ağabeyinin varlığı, O'nun hayatında önemli yer tutar. Çocukluğundan itibaren okumaya çok düşkündür. Dar gelirli babası terzi Nişan Efendi, onun öğrenim hayatında büyük rol oynar. Çocuklarını okula gitmeleri için sürekli telkin eder, düzgün bir eğitim almaları için onlara her türlü desteği verir. Bu yüzden İşaya ağabeyle sohbetlerimizde söz babasına geldiğinde ‘Nişan Efendi, bir halk filozofuydu’ derdi.”

Baba mesleğimiz terzilik İşaya ile benim ortaklığımdır. Nişan Efendi'nin terziliği, 1915 olaylarının ardından babaannesi Vartonuş Hanım'ın Elâzığ'a göçüşüyle başlıyor. Nişan Efendi bir terzinin yanına çırak olarak veriliyor. Bu ortaklığımızı çok sevmiş, çok da konuşmuştuk. İkimiz de kömür ütüsünü doldurmuş, yakmışız mesela. İkimiz de yakındaki tuhafiyeciye astar ya da düğme almak için gitmişiz. İkimizin de babası bizi okumaya sevk etmiş. İşaya babamı tanıdı. Babamla sanki kendi babasıyla tamamlanmamış eski bir sohbeti sürdürmesi gibi yaptığı konuşma belleğimde duruyor. Babamın elini avcuna alıp bakmış, “Babaminkine benziyor, güzel ve narin” demişti.

Onunla Turgut Uyar'ın *Terziler Geldiler* şiirini hatırladığımız mısralarıyla birbirimize mırıldanmamızı nasıl unuturum? O genellikle başını ve ben de genellikle sonunu hatırlardım şiirin:

*Terziler geldiler. Kırılmış büyük şeylere benzeyen şeylerle
daha çok koyu renklere ve daha çok ilişkilere
Bir kenti korkutan ve utandıran şeylerle.*

...

*Bir ülkeyi yeniden yarattırdı şaşkınlığımız
senin karşında,
alışverişin, alfabenin, iplik döküntülerinin ve
her şeyi düzeltmeye kalkışmanın yok ettiği...*

2013 yılı bir yaz günü Mülkiyeliler Birliği'nin bahçesinde hocayla güzelinden bir rakı masasında oturuyoruz. O yıl düzenlenecek olan Karaburun Kongresi'nin "umut" başlıklı kapanış konuşmasına Murathan Mungan'ın katılacağını duymuş. "Biliyor musun, ben Murathan Mungan'ı çok geç okudum, gençliğimde şiir çok okurdum ama sonra daha az okur oldum; şiir umut meselesi azizim, umudumuzu yitirdik sanırım" diye eklemişti. Bu ya da benzer bir konuşmaydı başlangıcı. Çok geçmedi, "Mezopotamya Üçlemesi"ni okudun mu?" diye sordu. Okumamıştım, oyunu da izlememişim. Hoca üçlemenin ilki olan *Mahmut ile Yezida* üzerine uzunca konuştu. Oyun üzerine ama onu aşan bir konuşma masamızdaki yerini aldı. Yezidiler, tavus kuşu, kültür, inanç, dışlanma, köylülük, eşitlik, Türkiye devrimci hareketi ve tabii ne olacak bu ülkeye? Uzun süren gecelerimiz genellikle kendi hayatlarımıza ilişkin konuşmalarla kapanırdı. Yine öyle olmuş olmalı...

Çok geçmedi Murathan Mungan, İşaya'nın "Mülkiye'den can dostum, kardeşim" diye tanımladığı, Dev-Yol hareketinin kurucu liderlerinden Nasuh Mitap'ın ölümüyle bir şiiriyle yeniden masamıza geldi. İşaya'yı hiç o kadar üzgün, hırpalanmış görmemişim. Gözleri buğulu, sesi titreyerek "Eh biz giden dostun arkasından dua okuyacak değiliz ya, iki gündür şiir okuyorum güzel kardeşime" deyişini hiç unutmuyorum. Karton bir kağıda, yazının başında bir kısmını paylaştığım, Murathan Mungan'ın *Uzun Yol* "şiirini" yazmış, masa üstünden okumam için usulca bana uzatmıştı. Oturduğumuz masa özel olarak seçilmişti. O masada İşaya, Nasuh ve ben, yanılmıyorsam iki yıl öncesinde yine demlenmiştik. Nasuh Türkiye devrimci hareketinin elbette unutulmaz liderlerindendi. Benim içinde yer aldığım devrimci hareketle yoğun sürtüşmelerin yaşandığı Dev-Yol hareketinin liderlerinden, 12 Eylül yargılanmalarının efsane olmuş devrimcilerindendi. Sohbetimizin bir noktasında kalkmış Nasuh Abi'yi yanaklarından öpmüştüm, İşaya da gülerek "Ya bu barış daha önce yapılırsa belki de devrim yapardık" diye gülmüştü. Nasuh Abi'nin o akşamdan kalan bir sözünü paylaşayım: "*Kaybedilmiş devrimlerin ardından insan çok şey öğreniyor ama devrim de kaybedilmiş oluyor...*"

İşaya aforizmalarla dolu biriydi. Benim en çok sevdiğim ikisi onun kızınca söylediği *Ontik Köylü* ve *Bayırın Türkü* deyişleriydi. Ontik köylü bir türlü kentli olamamış, kültürel çeşitlenmesi ve derinliğini sağlayamamış kişilere İşaya'nın verdiği bir sıfattı. Akademide ve özellikle Mülkiye'de hoca sıfatına sahip, şimdi burada adını vermeyeceğim bazı şahsiyetleri böyle tanımlardı. "Yahu adam hoca olmuş ama donanımına bakın, uzmanlaşmış ontik köylü" derdi. Çok gülerdim, çok haklıydı.

Bayırın Türkü aslında ontik köylüyü tamamlayan bir yan kavramlaştırmaydı, asla bir halka ilişkin bir aşağılama değildi, "dağdan gelip bağdakini kovmak" yerine İşaya'nın ikame ettiği bir aforizmaydı; haksız güç ve kibir eleştirisi olarak yine

özel insanlar için kullanırdı. Aslında Mülkiye İktisat Bölümü'nde bu sığata haiz olan "özel bir şahsiyet" İşaya'nın lüğatindeki bu sıfatın sahibiydi, dostları bilir...

Meslekinsanı İşaya için bence engüzel yazıyı onun "abim, hocam" diye tanımladığı hocamız Korkut Boratav yukarıda bahsettiğim anı kitabının sunuşunda yazdı. Ama şunu söylemek isterim: İşaya, hocalığının bir uzantısı olmalı, gerçek bir söz insanıydı. Her konuşmasına uzun uzun hazırlanır, konuşmalarının tam metnini o güzel dolma kalemleriyle yazıya döker ve hiç bakmadan mükemmelce sunardı. Hep söylediği gibi "insanlar sözcüklerle konuşur ama kavramlarla düşünür." Hocalık ve söz İşaya'nın düşünsel zenginliğinin vazgeçilmez pratikleriydi. Kim bilir, Ergun Türkcan İşaya için söylediği şu sözlerinde belki de haklıydı: "İşaya'ya su, ekmek ve biraz da öğrenci verin, sonsuza kadar yaşar..." Türkcan'ın öğrenci olarak tarif ettiği elbette İşaya'nın hocalığıydı. Türkcan haklıydı, hocalık İşaya için, İşaya'nın düşünsel pratiğı için hayatiydi. Emekli olmak, hocalık hakkını yitirmek, İşaya'nın doğal durumuna karşı yapılan bir haksızlıktı.

Bir pazar günü telefonum çaldı, İşaya "Ahmet kalk, Ulus'a, Kale'ye gidelim" dedi. Kıramazdım onu, "Tamam abi" deyip hazırlanıp çıktım. Bir taksiye bindim, İşaya'yı aldım ve Kale'ye gittik. Tam teknil bir kahvaltının ardından Kale'nin sokaklarını dolanmaya başladık. Boşu boşuna dolanıyoruz ama İşaya'nın bir amacı var. Gördüğümüz her kuyumcuya giriyoruz. İşaya sonuçta Mardinli olduğunu öğrendiğimiz bir kuyumcuda karar kıldı, üç tane yüzük aldı. Ben mırıldanarak "Abi çok olmadı mı, zaten sende çok var" deyiverdim. "Ahmet nasıl çok olur, bunların her biri tek, el yapımı bunlar" diye kızdı bana. Çıkrıkçılardan aşağı doğru ağır ağır inerken kendi kültürünün kuyumculukla olan bağıını anlatmaya başladı. Gümüş ve altın işlemeciliğinin onun kültürel zaafı olduğundan, beni ikna edencesine, uzun uzun bahsetti. Sonra da "Ya bazen kendimi frenliyorum bir tane alıp çıkıyorum ama sonra ne oluyor, aklıma takılıyor, bir gün sonra tekrar gel al, ben biliyorum kendimi." Nasıl unutturum iki elinde yüzükleriyle İşaya'yı, "yüzüklerin efendisini"...

İşaya kendini "Ben beş bin yaşındayım, ben Mezopotamya'yım" diye tanımlardı. Bu topraklarda artık yok denecek kadar azalmış o kadim uygarlığın Asur'un ve Süryani kimliğinin en zengin örneklerindendi. Mülkiye onun hayatında gerçekten önemli bir yere sahipti. "Ahmet, biz orada harmanlandık" derdi. En güzel dostlukları, en zor günleri belki de Mülkiye'de geçti. Hocalığını Gazi Üniversitesi'nde tamamlasa da o hep Mülkiyeli olmayı korudu. Tekrarlıyorum bu topraklar gerçek bir aydınını, güzel bir insanını yitirdi. İşaya da Yaşar Kemal'in dediğı gibi "o güzel atlardan birine binip gitti."

Şimdi ben de İşaya'nın ardından dua okuyacak değilim ya... Onun dediğı gibi giden dostun arkasından şiir okunur. O, Murathan Mungan'ı seçmişti, ben de onunla, devam edeyim. İlk kısmını o okusun, sonunu da ben...

*Biri beyaz biri kara iki kedi...
birbirlerinin omzuna kollarını dolamışçasına birbirlerine şefkatle sarılarak,
birbirlerine dayanarak yola çıkmışlar.
Gölgeler akşamüstünü söylüyor.
Yorgun bir günün sonunda eve dönüyorlarmış gibi.
Yüzlerini görmüyoruz ama eminim mırıl mırıl konuşuyorlardır. Belli sınanmış, denenmiş
bir dostluk bu,
uzun yolları da göze alabilen bir dostluk*

...

*Kedilerin özel bir anını yakalamak gibidir
kendi hayatımızdaki olağanüstü anları ve olağanüstü kişileri yakalamak.
Bazılarının gelecekte sandıkları 'bir gün' geçmişte kalmıştır oysa;
hani şu karşıdan karşıya geçerken, trafik ışıklarında rastladığınız,
omzunun üzerinden şöyle bir baktığınız sonra da boşverip
'Nasıl olsa ilerde bir gün tekrar karşıma çıkar.' dediğinizdir.
Oysa tam da o gün bu zalim şehri terk etmiştir O,
boş yere bu sokaklarda aranırsınız...*

Eğer vaadedilen dünya mevcutsa, senin "Süryani" ve benim "Müslüman" olmam vaziyeti değiştirmeyecek; biz seninle ve birçok başka dostumuzla o dünyanın "Mamak'ında" birlikte olacağız... Sevgili dostum, abim, İşaya.

Ahmet Haşim Köse